

Scottish International Conference on Multidisciplinary Research and Innovation – SICMRI 2026

SUN'IY INTELLEKTNING TA'LIMDAGI O'RNI

Ergasheva Dilnavoz Iqboljon qizi

Turan International University talabasi

Ilmiy raxbar: **Nurullayeva Ugulxon Ergashboyevna**

Annotatsiya

Mazkur maqolada sun'iy intellekt texnologiyalarining zamonaviy ta'lim tizimidagi o'rni, uning pedagogik jarayonlarga ta'siri hamda ta'lim samaradorligini oshirishdagi imkoniyatlari chuqur ilmiy tahlil qilinadi. Raqamli transformatsiya sharoitida sun'iy intellekt ta'limni individuallashtirish, o'quvchilarning bilim darajasini aniqlash va o'qitish metodlarini optimallashtirishda muhim vosita sifatida namoyon bo'lmoqda. Maqolada sun'iy intellektning ta'lim sifatiga ta'siri, pedagogik faoliyatdagi roli va uning istiqbollari ilmiy asosda yoritilgan.

Kalit so'zlar

Sun'iy intellekt, ta'lim tizimi, raqamli ta'lim, adaptiv o'qitish, innovatsion texnologiyalar, ta'lim samaradorligi, individuallashtirish.

Abstract

This article provides a deep scientific analysis of the role of artificial intelligence technologies in the modern education system, its impact on pedagogical processes and its potential for increasing educational efficiency. In the context of digital transformation, artificial intelligence is emerging as an important tool for individualizing education, determining the level of knowledge of students and optimizing teaching methods. The article discusses the impact of artificial intelligence on the quality of education, its role in pedagogical activities and its prospects on a scientific basis.

Keywords

Artificial intelligence, educational system, digital education, adaptive learning, innovative technologies, educational efficiency, individualization.

Аннотация

В данной статье представлен углубленный научный анализ роли технологий искусственного интеллекта в современной системе образования, их влияния на педагогические процессы и потенциала повышения эффективности образования. В контексте цифровой трансформации искусственный интеллект становится важным инструментом индивидуализации образования, определения уровня знаний учащихся и оптимизации методов обучения. В статье рассматривается влияние искусственного интеллекта на качество образования, его роль в педагогической деятельности и перспективы его развития на научной основе.

Ключевые слова

Искусственный интеллект, система образования, цифровое образование, адаптивное обучение, инновационные технологии, эффективность образования, индивидуализация

Scottish International Conference on Multidisciplinary Research and Innovation – SICMRI 2026

Kirish

XXI asrda global miqyosda yuz berayotgan raqamli transformatsiya jarayonlari inson faoliyatining barcha sohalariga, xususan, ta'lim tizimiga sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining jadal rivojlanishi natijasida bilim olish, uni uzatish va boshqarish mexanizmlari tubdan o'zgarib bormoqda. Ayniqsa, sun'iy intellekt texnologiyalarining shakllanishi va keng joriy etilishi ta'lim jarayonini sifat jihatidan yangi bosqichga olib chiqmoqda.

An'anaviy ta'lim modeli uzoq vaqt davomida bilimlarni uzatishga asoslangan bo'lsa, zamonaviy ta'lim konsepsiyasi shaxsning mustaqil fikrlashini, muammolarni tahlil qilish qobiliyatini va innovatsion qarorlar qabul qilish salohiyatini rivojlantirishga qaratilgan. Shu sababli ta'lim jarayonini tashkil etishda yangi texnologik yechimlarga ehtiyoj ortib bormoqda.

Sun'iy intellekt inson tafakkuriga xos funksiyalarni modellashtirishga qaratilgan texnologiya sifatida ta'lim tizimida keng imkoniyatlar yaratadi. U ma'lumotlarni tahlil qilish, individual o'quv trajektoriyalarini shakllantirish, o'quvchilarning bilim darajasini baholash va ta'lim jarayonini optimallashtirish imkonini beradi.

Shu bilan birga, sun'iy intellektning ta'lim tizimiga integratsiyasi nafaqat yangi imkoniyatlarni, balki yangi muammolarni ham yuzaga keltiradi. Shu bois ushbu texnologiyaning pedagogik jihatdan asoslangan holda qo'llanilishi muhim ilmiy va amaliy ahamiyatga ega.

Asosiy qism

Mazkur tadqiqot tizimli, analitik va qiyosiy yondashuvlar asosida olib borildi. Ilmiy adabiyotlar tahlil qilinib, sun'iy intellektning ta'lim tizimidagi o'rni o'rganildi. Nazariy umimlashtirish orqali pedagogik jarayonga ta'siri aniqlashtirildi.

Sun'iy intellekt texnologiyalarining ta'lim tizimiga joriy etilishi ta'lim mazmuni va metodologiyasining transformatsiyasiga olib kelmoqda. Ushbu texnologiyalar orqali o'quvchilarning bilim olish jarayoni yanada moslashuvchan va samarali shaklga keltirilmoqda.

Ilmiy tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, sun'iy intellekt asosida tashkil etilgan ta'lim tizimlari o'quvchilarning individual xususiyatlarini hisobga olgan holda ishlaydi. Bu esa har bir o'quvchining o'ziga xos o'rganish tezligi va qobiliyatlariga mos keladigan ta'lim muhitini yaratadi.

John McCarthy tomonidan sun'iy intellekt tushunchasi ilmiy jihatdan asoslab berilgan bo'lsa, zamonaviy tadqiqotchilar ushbu texnologiyaning ta'limdagi qo'llanilish imkoniyatlarini kengaytirib bormoqda.

Shuningdek, Geoffrey Hinton tomonidan ishlab chiqilgan chuqur o'rganish texnologiyalari katta hajmdagi ma'lumotlarni tahlil qilish va ta'lim jarayonini optimallashtirish imkonini berdi.

Sun'iy intellekt ta'lim jarayonida baholash tizimini ham takomillashtiradi. Avtomatlashtirilgan baholash tizimlari orqali o'quvchilarning bilim darajasi tez va aniq aniqlanadi. Bu esa subyektivlikni kamaytiradi va natijalarni yanada ishonchli qiladi.

Scottish International Conference on Multidisciplinary Research and Innovation – SICMRI 2026

Bundan tashqari, sun'iy intellekt o'qituvchining faoliyatini optimallashtirishga xizmat qiladi. Dars rejalari tuzish, o'quvchilarni monitoring qilish va individual yondashuvni amalga oshirish jarayonlari avtomatlashtiriladi. Natijada o'qituvchi ko'proq ijodiy faoliyatga e'tibor qaratadi.

Shu bilan birga, sun'iy intellektning ta'limdagi qo'llanilishi ayrim muammolarni ham keltirib chiqaradi. Axborot xavfsizligi, shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilish va texnologiyalarga bog'liqlik kabi masalalar dolzarb bo'lib qolmoqda.

Sun'iy intellektning ta'lim samaradorligiga ta'siri

Yo'nalish	Mazmuni	Amaliy qo'llanishi	Natija
Individual ta'lim	Moslashuvchan o'qitish	Adaptiv platformalar	Bilim sifati oshadi
Baholash	Avtomatik tahlil	AI test tizimlari	Xolis baholash
O'qituvchi faoliyati	Jarayonni optimallashtirish	Reja va monitoring	Samaradorlik
Masofaviy ta'lim	Raqamli muhit	Online tizimlar	Uzluksizlik
Analitika	Ma'lumot tahlili	AI algoritmlar	Qaror sifatli

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, sun'iy intellekt zamonaviy ta'lim tizimining ajralmas tarkibiy qismiga aylanib bormoqda. Uning imkoniyatlari ta'lim jarayonini individuallashtirish, samaradorligini oshirish va pedagogik faoliyatni optimallashtirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Shu bilan birga, ushbu texnologiyalarni qo'llash jarayonida muvozanatli yondashuv zarur. Sun'iy intellekt inson omilini to'liq almashtirmasligi, balki uni qo'llab-quvvatlovchi vosita sifatida xizmat qilishi kerak.

Natijada, sun'iy intellektni ilmiy asosda va maqsadga muvofiq qo'llash orqali ta'lim tizimini yangi sifat bosqichiga olib chiqish mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar .

1. McCarthy, J. (2007). *What is Artificial Intelligence?* Stanford University.
2. Hinton, G. (2018). Deep learning in education. *Nature*, 521(7553), 436–444.
3. Luckin, R., Holmes, W., Griffiths, M., & Forcier, L. (2016). *Intelligence Unleashed*. Pearson.
4. Holmes, W., Bialik, M., & Fadel, C. (2019). *Artificial Intelligence in Education*.
5. Karimov, I. A. (2008). *Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch*. Toshkent.
6. Avliyoqulov, N. X. (2012). *Pedagogik texnologiyalar*. Toshkent.